

Lovforslagets Beviskjendelse medfører saaledes, naaniet at den ikke fordeler Bevisbyrden, ganske de samme Ulemper som den tidligere tydfte, og naar Lovforslaget har forsøgt at værgte sig herimod ved i § 179 at foreskrive at Beviskjendelsen ikke er „bindende for Retten ved dens endelige Paastjendelse af Sagen“, saa har Processkommissionen ikke kunnet undgaa at indrømme, at det Modsatte dog maa blive Tilfældet, idet i sammes Motiver S. 90, efter at det først er betonet, at Beviskjendelsen ikke kan forandres af Retten, siges: „Vel medfører det, at Retten kan blive nødt til at affige en endelig Dom, hvis Uholdbarhed i Forveien er Retten selv indlysende, fordi den hviler paa en urigtig Beviskjendelse“. Til Beroligelse hedder det vel strag efter (1. c): „at Spørgsmaalet om, hvad der behøver at bevises, vil i Reglen ikke være meget tvivlsomt eller vanskeligt“, og at der er „ringe Sandsynlighed for Feilagtigheden af en Beviskjendelse“; men vi se ikke, hvorledes saadanne Ytringer skulde hævede nogen Berettigelse, albenstund en mangeaarig Erfaring i Tydskland, Beviskjendelsens Hjem, netop har viist det Modsatte og forlængst — ikke først ved Rigsloven af 30te Januar 1877 — ført til Beviskjendelsens Afstjaffelse. Det hedder herom i Motiverne (S. 400) til bemeldte Rigslov: „Loven, ikke Domstolen, siger Parterne, hvad de have at bevise for at gennemføre deres Paastande, og hvem af dem, der har at bevise dette, ligesom Loven, ikke Domstolen, belærer Parterne om, hvad de have at anføre til Begrundelse af deres Paastande og til at imødegaa Modpartens Paastande“. Hvad der udtales i disse Sætninger er, som bekjendt, ganske stemmende med vor gjældende Ret. Vi komme tilbage til, at det i Regjeringsmotiverne siges, at Retsudviklingen i Tydskland „netop har tilbagelagt den Vej som vi skulle gaa“. Nu hos os at indføre Lovforslagets Beviskjendelse vil ifølge det Udviklede være ensbetydende med i dette Stykke at betræde den Vej, som man i Tydskland har forladt, for i Principet at komme over til, hvad der gjælder hos os. Endnu kan bemærkes, at Lovforslaget har adopteret ikke alene den tidligere tydfte Beviskjendelse, men tillige dens Stedfortræder, Bevisbeslutningen, sidstnævnte dog med den Forskjel (§§ 181—82), at Lovforslaget kun undtagelsesvis vil tillade Parterne at betjene sig af andre Vidner eller overhovedet af andre Bevisligheder end dem, hvis Forelse Retten ved Bevisbeslutningsdekretet har tilstedet. Som en Modsetning hertil kan fremhæves, at „Forslag til Lov om Strafferetspleien“, §§ 293 jfr. 273, indrømmer Parterne Ret til at føre

Vidner, som Retten har nægtet at iudfalde, forudsat at de anmeldte dem betimelig og selv bestoede dem førte.

Saa vi dernæst over til at omtale Lovforslagets § 267, da skjønte vi ikke bedre, end at den Forskrift, der indeholdes i samme, er uforenlig med Lovforslagets Dispositioner med Hensyn til Beviskjendelsen. Vi sigte herved til den Forskrift i § 267, at Landsretten i sin Dom skal ikke alene noiaagtig gjøre Rede for, hvorvidt de Kjendsgjerninger ere beviste, paa hvilke den bygger sin egen Dom, men tillige skal udtale og afgjøre, hvorvidt ogsaa saadanne Kjendsgjerninger ere beviste, som enten en Part udtrykkelig forlanger en saadan Udtalelse om, eller som Landsretten, uaagtet den ikke selv har anset dem for relevante, dog skjønner, at Høiesteret mulig kan tillægge Betydning. Da det nemlig er Beviskjendelsens Opgave, „at fastsætte, hvad der efter de fra Parternes Side foreliggende Udtalelser behøver at bevises“ (Processkommissionens Motiver S. 10), og da fremdeles ifølge §§ 180—82 enhver Part dernæst har „at opgive, hvilke Beviser han ifølge den affagte Kjendelse agter at benytte“, hvorefter Retten ved en ny Kjendelse afgjør, hvilke af de af Parterne opgivne Beviser det kan tillades dem at gjøre Brug af (§ 181 a.), saa følger heraf, som alt tidligere berørt, at Parterne ikke kunne saa Afgang til at føre andre Beviser end for de i Landsrettens Beviskjendelse som relevante betegnede faktiske Omstændigheder. Landsretten vil saaledes, naar den skal affige sin Dom, staa uden Midler til at udtale nogen Mening om Rigtigheden eller Urigtigheden af andre af Parterne anbragte, men af Retten som irrelevante ansete Fakta af den simple Grund, at ingen Bevisførelse med Hensyn til disse har kunnet finde Sted. Angaaende denne Modsigelse imellem Beviskjendelsens Betydning og Virkning og de Krav, § 267 i ovenanført Retning stiller til Landsrettens Dom, finder man i Processkommissionens Motiver, Side 122, udtalt, at man kan „være overbevist om, at de i § 267 stillede Fordringer til Landsrettens Dom ikke i Praxis ville foranledige nogen Vanskelighed“, at det „tværtimod vistnok i det virkelige Liv er meget let at se, hvilke Omstændigheder der muligvis kunde komme i Betragtning ved Høiesteret“. Smidlertid turde ogsaa vor Erfaring fra „det virkelige Liv“ godtgjøre netop det Modsatte. Afvøde Advokat Brock, hvis Vidnesbyrd maa være hæbet over enhver Tvivl, skriver nemlig herom i sit disjunctierende Votum (Processkommissionens Motiver, Side 21): „Det tør næsten anses for en Undtagelse, at en Sag kommer for